



Bosnia and Herzegovina  
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO  
Ministry of Communal Economy and  
Infrastructure

Broj: 27 – 17 – 28998/19  
Sarajevo, 04.02.2020 godine

## SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO

- OVDJE-

**PREDMET:** Odgovor na zastupničko pitanje zastupnice Neire Dizdarević, dostavlja se  
Veza: Vaš akt br.: 01-05-26804-20/19 od 15.07.2019 godine

Dana 15.07.2019 godine, Ministarstvu komunalne privrede i infrastrukture je dostavljen predmetni akt broj: 01-05-26804-20/19 od 15.07.2019 na nadležno postupanje sa prilogom, zastupničko pitanje zastupnice Neire Dizdarević.

Zastupnica Neire Dizdarević je na 11. (jedanaestoj) radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo, održanoj dana 15.07.2019 godine, u okviru tačke dnevnog reda "Poslanička/zastupnika pitanja, inicijative i odgovori", postavila zastupničko pitanje koje glasi:

- *"Molim resorno ministarstvo kao i KJKP TOPLANE da mi dostave preciznu informaciju o efektima utopljanja stambenih zgrada u ulici Semira Frašte. Iz izvještaja o radu KJKP TOPLANE za 2017. stoji da nisu postignute željene uštede".*
- *"Molim da mi se navedu tačni razlozi zašto nisu postignute željene uštede".*
- *"Također molim odgovor da li je tačna informacija da uštede nisu postignute jer uprkos utopljanju zgrada, unutar stanova radijatori nemaju regulacione ventile, pa su stanari pribjegavali otvaranju prozora kao način regulisanja toplote što je prouzrokovalo ak i veću potrošnju energije nego prije utopljanja" ?*



web: <http://mki.ks.gov.ba>  
e-mail: [mki@mki.ks.gov.ba](mailto:mki@mki.ks.gov.ba)  
Tel: + 387 (0) 33 562-086,  
Fax: + 387 (0) 33 562-177

Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1



## ODGOVOR

Zastupnica je pitanje dostavila u pisanoj formi, te Vam i odgovor Ministarstva komunalne privrede i infrastrukture i KJKP "Toplana - Sarajevo" d.o.o. Sarajevo na isto dostavljamo, a sve u skladu sa odredbama Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Skupština Kantona Sarajevo", broj 41/12 – Drugi prečišćeni tekst, 15/13 i 47/13, 47/15, 48/16), a kako bi ga mogli pripremiti za narednu sjednicu Skupštine Kantona Sarajevo i uputiti predsjedavajućem Skupštine Kantona Sarajevo, da bi se isti dostavio zastupnici, kao i ostalim zastupnicima Skupštine.

Najprije želimo da Vas upoznamo da mi nažalost nismo resorno ministarstvo za ovo pitanje, već je to Ministarstvo prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, te se vjerovatno i iz tog razloga i ovaj odgovor ne dostavlja na vrijeme.

Također, moramo reći i to da je ovo ministarstvo upoznato sa raznim aktivnostima KJKP "Toplane – Sarajevo" d.o.o. Sarajevo, kao i sa realizacijom ovakvih projekata koje obično realizuju sa Općinama na području Kantona Sarajevo sa drugim resornim ministarstvima.

Postupajući u skladu sa svojim nadležnostima i zakonskim propisima, odmah tj. dana 23.07.2019 godine smo Vaše zastupničko pitanje uputili nosiocima aktivnosti na realizaciji "Pilot projekta utopljanja stambenih zgrada na Alipašinom polju, u ulici Semira Frašte od broja 13. do broja 17" i to: Ministarstvu prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Općini Novi Grad Sarajevo i KJKP "Toplane – Sarajevo" d.o.o. Sarajevo, nadajući se da će Vam na isto na vrijeme odgovoriti. Uvidom u našu evidenciju ustanovili smo da odgovor niste dobili direktno odgovor od aktivnih učesnika tj. resornog ministarstva, pa s toga Vam dostavljamo slijedeći odgovor:

Općina Novi Grad je zajedno sa Ministarstvom prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo 2016. godine realizovala "Pilot projekta utopljanja stambenih zgrada na Alipašinom polju, u ulici Semira Frašte od broja 13. do broja 17". Projektom je ugrađena adekvatna termička fasada objekata i zamijenjena vanjska stolarija sa novom PVC stolarijom, a mašinske instalacije centralnog grijanja objekta nisu tretirane.

Aktivno sudjelujući u realizaciji projekata "Pilot projekta utopljanja stambenih zgrada na Alipašinom polju, u ulici Semira Frašte od broja 13. do broja 17" (ugradnje nove PVC stolarije i termo fasade i stvaranja uslova za manju potrošnju toplotne energije ovlaštene predstavnici KJKP "Toplane – Sarajevo" d.o.o. Sarajevo su poduzeli niz aktivnosti na pripremi i povećanju energetske efikasnosti sistema proizvodnje i distribucije toplotne energije:

- Proračun novih toplotnih potreba nakon rekonstrukcije objekata (novi termiki proraun toplotnih gubitaka) na osnovu podataka o novim koeficijentima prolaza toplote iz ugovora između Općine Novog Grada i Izvođača radova, itd.,
- Nabavka i ugradnja frekventno regulisanih pumpi u podstanicama KP-8 i KP-9 sa kojih se zagrijavaju predmetni objekti,
- Hidrauličko uravnoteženje distributivnih mreža do objekta podešavanjem balansirajućih ventila u podstanicama i na mjernim mjestima u objektima na osnovu



web: <http://mki.ks.gov.ba>  
e-mail: [mki@mki.ks.gov.ba](mailto:mki@mki.ks.gov.ba)  
Tel: + 387 (0) 33 562-086,  
Fax: + 387 (0) 33 562-177  
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1



- novih toplotnih potreba objekata (podešavanje rađeno sistemski i fazno prije i nakon ugradnje novih pumpi vodeći računa da se ne naruši termalni komfor korisnika),
- Mjerenje temperatura u referentnim stanovima prije i naon balansiranja distributivnih mreža u podstanicama. Mjerenja prije balansiranja su pokazala enormno pregrijavanje objekata (u nekim stanovima temperature i do 25 °C), dok su mjerenja nakon utopljanja objekata i hidrauličkog balansiranja pokazala da su temperature u skladu sa proisanim vrijednostima, izuzev par stanova u prizemlju jednog objekta zbog internih problema u objektu (moguća začepljenja vertikalna, zaprljana grijača tijela i sl.) zbog čega je protok za taj objekat podešen na veće vrijednosti od potrebnog.
  - Sve ove aktivnosti poduzete su sa ciljem stvaranja preduslova korisnicima za racionalnu potrošnju toplotne energije i niže troškove za centralno grijanje.

Dana 28.11.2017 godine, u prostorijama KJKP "Toplana – Sarajevo" d.o.o. Sarajevo, je prezentirana "Analiza efekata Pilot projekta utopljanja objekata u ulici Semira Frašte od br.13 do br.17, predstavnicima Ministarstva prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša, Ministarstva komunalne privrede i infrastrukture, Općine Novi Grad Sarajevo, ovlaštenim upravnicima objekata (Sarajevostan, Hetig, Oki, Fidges).

Zaključci analize su:

1. Realizacijom Pilot projekta postignut je cilj. Ušteda u potrošnji toplotne energije su **prosječno 13 %** niže nakon utopljanja objekata.
2. Prelaskom na novi način obračuna na osnovu zajedničke potrošnje očitane na zajedničkom mjerilu toplotne energije za objekat, svi korisnici usluge centralnog grijanja bi platili niže iznose za uslugu centralnog grijanja u odnosu na dosadašnji način obračuna po m<sup>2</sup> korisne površine, za **prosječno 12 %**.
3. Da bi se u predmetnim objektima mogle ostvariti dalje uštede u potrošnji toplotne energije potrebno je implementirati mjere kao što su: **ugradnja termostatskih duploregulirajućih ventila, ugradnja balansirajućih ventila, hidrauličko balansiranje kompletne instalacije centralnog grijanja unutar objekata i sl.**
4. Istovremeno na strani proizvodnje i distribucije toplotne energije, potrebno je preduzeti adekvatne mjere za povećanje energijske efikasnosti (**circulacione pumpe sa frekventnom regulacijom, balansiranje distributivnih mreža**).
5. U cilju pravedne raspodjele troškova unutrašnje toplotne energije, prije prelaska na novi način obračuna, potrebno je da ovlašteni predstavnici etažnih vlasnika sa korisnicima izvrše sljedeće provjere unutar objekata i to:
  - provjeru korisne površine objekta (da li su neki korisnici na balkonima ugradili grijača tijela ili su proširili zagrijavane površine stana na osnovu balkona), jer to direktno utie na raspodjelu potrošene toplotne energije i troškova.



web: <http://mki.ks.gov.ba>  
e-mail: [mki@mki.ks.gov.ba](mailto:mki@mki.ks.gov.ba)  
Tel: + 387 (0) 33 562-086,  
Fax: + 387 (0) 33 562-177  
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1



- Provjeru da li ima nelegalno ugrađenih kombinovanih bojlera za potrošnu toplu vodu koji su značajni potrošači toplotne energije. Ukoliko ih ima, treba ih odvojiti od instalacija centralnog grijanja objekata. Ovakvi bojleri nisu dozvoljeni za ugradnju na sistemima daljinskog grijanja, nisu projektovani mašinskim projektom instalacija centralnog grijanja objekata i predstavlja neovlašteno korištenje toplotne energije u smislu odredbi člana 55. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije.
  - Provjeru da li se neko od isključenih korisnika nelegalno ponovo priključio i na taj način “krade” toplotnu energiju i ne učestvuje u raspodjeli troškova za potrošenu toplotnu energiju i smislu odredbi člana 55. Uredbe o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije.
  - O provedenim provjerama ovlašteni predstavnici etažnih vlasnika treba da obavijeste “Upravnika” i KJKP “Toplane – Sarajevo”, s ciljem pravilnog evidentiranja u bazi korisnika i radi poduzimanja daljnjih radnji.
6. Neophodno je informisati korisnike o rezultatima Pilot projekta i mogućim daljnjim uštedama sa ciljem promjena dosadašnjih navika u korištenju toplotne energije (otvaranje prozora umjesto zatvaranja termostatskih radijatorskih ventila, o značaju termalnog komfora itd.).

Prisutnima su prezentovane i preporuke – smjernice za realizaciju budućih projekata utopljanja objekata koji su na sistemu daljinskog grijanja KJKP “Toplane – Sarajevo” d.o.o. Sarajevo.

1. Prije pokretanja projekta poboljšanja energetske efikasnost objekta neophodno je **izraditi *energetski audit*** koji treba da sadrži između ostalog i pregled svih mogućih mjera – aktivnosti na smanjenju potrošnje toplotne energije.
2. Nakon energijskog audita potrebno je izraditi **“Izvedbeni mašinski projekat instalacija centralnog grijanja”** koji će sadržavati: ***termički proračun na osnovu koeficijenata prolaza toplote novih materijala fasade, prozora, vrata itd., detaljan predmjer opreme i radova, proračune i sve ostale elemente*** koje treba da sadrži projektna dokumentacija za ovakvu vrstu instalacija.
3. Na osnovu Izvedbenog mašinskog projekta instalacija centralnog grijanja objekta potrebno je ***nabaviti i ugraditi opremu i izvesti instalaterske radove na mašinskim instalacijama centralnog grijanja.***
4. Istovremeno je potrebno **implementirati mjere za poboljšanje energetske efikasnosti na strani proizvodnje i distribucije toplotne energije (pumpe sa frekventnom regulacijom, hidrauličko balansiranje distributivnih mreža i sl.).**



web: <http://mki.ks.gov.ba>  
 e-mail: [mki@mki.ks.gov.ba](mailto:mki@mki.ks.gov.ba)  
 Tel: + 387 (0) 33 562-086,  
 Fax: + 387 (0) 33 562-177  
 Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1





5. U cilju pravedne raspodjele utrošene toplotne energije, prije prelaska na novi način obračuna, potrebno je da ovlašteni predstavnici etažnih vlasnika zajedno sa korisnicima izvrše određene provjere unutar objekata (u pogledu korisne površine, eventualne ugradnje kombinovanih bojlera za potrošnu toplu vodu, status isključenih korisnika, i sve ostalo što bi moglo uticati na pravednu raspodjelu utrošene toplotne energije).

Zaključci Analize efekata Pilot projekta utopljanja objekata u ulici Semira Frašte od br. 13 do br.17., sa preporukama za realizaciju budućih projekata utopljanja objekata koji su na sistemu daljinskog grijanja KJKP "Toplana – Sarajevo", kao i ranije gore svima imenovanim nosiocima ovakvih Projekata.

Nadamo se da ste zadovoljni sa dostavljanjem odgovora i ponovo se izvinjavamo još jednom što nismo isti dostavili u proteklim sjednicama Skupštine Kantona Sarajevo.



Dostaviti:

1. Naslovu,
2. Stručnoj službi Vlade Kantona Sarajevo,
3. Evidencija,
4. Arhiva.



web: <http://mki.ks.gov.ba>  
e-mail: [mki@mki.ks.gov.ba](mailto:mki@mki.ks.gov.ba)  
Tel: + 387 (0) 33 562-086,  
Fax: + 387 (0) 33 562-177  
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

